

ȚINO GEIRUN: „Eu sunt acasă oriunde“

Într-o seară de martie, pe Alserstrasse 43, am coborât treptele ce duceau în foaierea Teatrului „Pygmalion”. Senzația pe care am încercat-o este greu descriabilă: o atmosferă familială, de confort spiritual și de prietenie. Se juca piesa lui Jean Paul Sartre **Cu ușile închise**, în regia lui Țino Geirun.

Țino Geirun s-a născut la Brăila, în 1950. A absolvit I.A.T.C., secția regie, în 1974, avându-i ca profesori pe David Esrig și Radu Penciulescu. În urma unor încercări dramatice care i-au marcat traiectoria profesională, în 1985 s-a stabilit la Viena. Aici a întemeiat, în 1989, Școala de Teatru „Pygmalion”, pe care o patronază. Ulterior, a înființat și Teatrul „Pygmalion”. Țino Geirun este un amestec de modestie, forță și firesc. Își asumă cu naturalețe destinul și, așa cum recunoaște, este „un posedat”. De teatru, de munca sa, de fiecare clipă ce trece...

□ Ce s-a întâmplat după terminarea I.A.T.C.-ului și în ce condiții ați părăsit România?

■ După absolvirea Institutului, în 1974, am fost repartizat la Brăila, unde am avut niște ani grei; am trăit multe necazuri acolo... Din cauza unor oameni care erau aserviți... (Urmează o pauză și o inspirație profundă.)

□ ...regimului?

■ Nici măcar... Cel puțin cu mintea de acum, dacă aș ști că cineva era aservit regimului, n-aș avea nimic împotriva lui. Cred că erau aserviți posturilor pe care le dețineau sau unor persoane... În sfârșit, de la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila am plecat la Bacău. De fapt, nu am plecat, ci am fost, practic, dat afară: după trei spectacole interzise, am realizat că așa nu se mai putea.

□ De ce și de către cine interzise?

■ Comisia de viziune a constatat „inadvertențe” și a interzis spectacolele. Punctul meu de vedere – aproape de regimul trecut din România – era că dacă cineva este vinovat că lucrurile nu merg bine, sunt vinovați cei care acceptă să suporte ceea ce nu merge bine. Deci, acuza mea era una generală. N-am incriminat niciodată o ideologie. Acest tip de acuză pe care o aduceam făcea ca întregul spectacol să fie de nearătat. Nu era vorba de o scenă care se putea scoate, nu era vorba de o relație cu mai multe sensuri...

□ Acele comisii de viziune erau formate din oameni dotați intelectual, care aveau subtilități de gândire?

■ Nu, erau formate din oameni foarte sensibili la orice semnal antipartinic, antiideologic; oameni crescuți și plătiți pentru asta. Era normal ca ei să depisteze de îndată... Gândește-te la câinii aceia care depistează drogurile la graniță... N-am avut probleme cu comisiile de viziune, din punct de vedere

artistic. Din acest punct de vedere pot spune că erau foarte corecți. Singurul lucru care a determinat disensiunile între mine și ei au fost inadvertențele, să spunem, politice.

□ Gândul de a pleca din țară a avut ca motivație dorința de a practica meseria în altă parte?

■ Din cauza dorinței de a-mi practica meseria n-am vrut inițial să rămân în străinătate, pentru că mi-a fost teamă că n-am s-o pot face!

□ A existat un conflict de proporții atunci când totuși ați hotărât să plecați din țară?

■ A fost o poveste foarte neplăcută. La Bacău organizasem, cu aprobarea Comitetului Județean de Cultură, niște întâlniri între intelectualii orașului, unde prezentam, pe video, filme importante, care au intrat în istoria cinematografului. La un moment dat, am fost opriți și întâlnirea a fost suspendată. Am înțeles că i se dăduse un caracter politic, ceea ce era total greșit. Nu vreau să pozez în erou, acum, după Revoluție. Inițiativa mea nu avea decât un caracter cultural, estetic... Din cauza asta, am avut necazuri. Timp de un an nu mi s-a dat să lucrez în teatru, deși primeam salariu. Am avut apoi un proces pentru că acești bani nu erau justificați... În această situație, când în România nu mi se dădea de lucru, nu mai aveam ce pierde. Deși mă aflam atunci într-un moment de ascensiune, tocmai câștigasem un premiu la un festival de teatru, promisem o invitație să montez un spectacol în Polonia...

□ Când ați ajuns la Viena, erați convins că veți face teatru?

■ Nu. Am avut însă foarte mare noroc, pentru că am fost cumva scutit de umilințele începutului pe care cam orice rătăcit prin lume le trăiește. Încă în primele două luni am găsit de lucru în teatru, ca regizor. Asta se întâmpla în 1985... Din partea celor care m-au încadrat a fost un vot de încredere. Acum, privind în urmă, înțeleg mult mai multe, înțeleg că reprezentam pentru ei o mână de lucru extraordinar de ieftină, dar nu pot decât să le

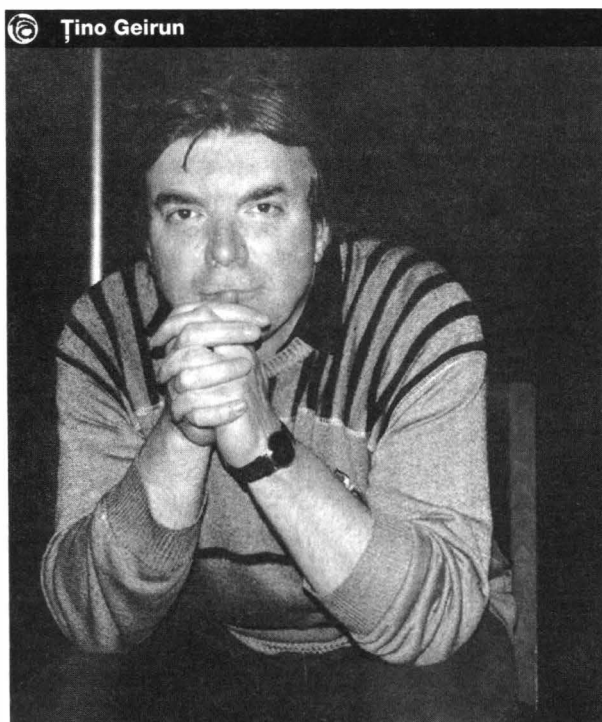
mulțumesc. Apoi, un grup de actori și cu mine am înființat o școală de teatru, iar în '95 am deschis Teatrul „Pygmalion”, pe care îl vezi.

□ Ați avut dificultăți din punct de vedere administrativ, financiar?

■ Administrativ – nu foarte; financiar, a fost extrem de greu.

□ Cum s-a născut primul spectacol al Teatrului „Pygmalion“?

■ Cu primul spectacol a fost o poveste foarte tristă. Primul spectacol... nu s-a ținut! Urma să avem două avanpremiere și apoi premiera. La prima avanpremieră, unul dintre actorii care jucau în spectacol (era un spectacol important, **Posedații** de Camus, după Dostoievski) a murit chiar în ziua respectivă. A trebuit să amânăm deschiderea teatrului cu o lună

Țino Geirun

Scenă din Marat-Sade de Peter Weiss la Teatrul „Pygmalion“ din Viena (regia: Tino Geirun)

și jumătate, timp în care am lucrat ca un nebun și am scos trei spectacole.

□ Poate fi considerat Teatrul „Pygmalion“ un centru spiritual pentru românii care trăiesc la Viena?

■ Asta doar comunitatea română din Viena o poate spune. M-am străduit să aduc aici trupe românești și să fac cunoscut teatrul românesc în Austria și în lumea germană. Eu, ca român, am avut un moment foarte bun atunci când Andrei Șerban a prezentat, în cadrul Festivalului de Teatru de la Salzburg, **Trilogia**, un spectacol care, se știe, a făcut carieră, a intrat în lexicoane și așa mai departe... Dar viziunea asupra teatrului, în spațiul german, este cu totul alta decât în alte părți ale Europei. Aici teatrul arată cu totul altfel. E foarte mult de vorbit despre asta... Aici am descoperit, de exemplu, că actorul român, pe care l-am iubit și îl iubesc atât, este un actor cu temperament „reduș“ în comparație cu actorul german.

□ Cât de mult v-a ajutat școala de teatru românească, având în vedere că funcționați în spațiul culturii germane?

■ Sunt mai mult decât fericit că m-am născut în România, pentru că am avut posibilitatea să învăț lucruri pe care în puține alte țări aș fi putut, cred, să le învăț. Am făcut IATC-ul și am avut șansa imensă de a cunoaște un om de o capacitate excepțională: David Esrig. Și Esrig, și George Banu mi-au fost

profesori, așa încât am avut norocul să fiu îndrumat de oameni de o competență ireproșabilă. Chestiunea aceasta nu are însă neapărat legătură cu românismul; este vorba de calitatea personală a unor oameni.

□ Faptul că sunteți patronul unui teatru la Viena și că v-ați adaptat unei alte lumi, unei alte culturi, v-a determinat să „ucideți“ într-un fel românul care ați fost, să deveniți altă persoană?

■ Nu sunt altă persoană. Mi-am păstrat toate datele. Nu cred în delimitările geografice. Eu sunt acasă oriunde.

□ V-ați întoarce să montați un spectacol în România?

■ M-am și întors! La Târgu-Mureș am făcut un spectacol care a avut o presă extraordinară în Austria: **Marat-Sade** de Peter Weiss. La premieră am invitat un grup de 16 ziariști străini, care au venit la Târgu-Mureș să vadă spectacolul.

□ Ați pus multă dragoste în tot ce ați realizat la Teatrul „Pygmalion“...

■ E mai mult dârzenie decât dragoste. E patimă și... muncesc ca un apucat.

□ Satisfacțiile sunt pe măsura eforturilor?

■ Când faci un efort pentru un vis... Eforturile nu contează.

CLARA MĂRGINEANU

Viena, martie 1997